

P R A E F A T I O.

principem, Patritiorum & Senatorum adhibito consilio, imperium suum cum Reipub. salubri temperamento miscere. Hac ratione, Titus, Vespasianus, Traianus, Adrianus, bonorum principum titulos, & elogia sunt consequuti, quia Senatus maiestatem conservantes, de publicis rebus ad patres conscriptos retulerunt. Hinc eleganter Plutarchus, Senatum, in urbibus cordis locum obtinere scribit, Qui a senectute deducitur. Vtilis enim & nobilis est coetus Senatus, qui emeriti a vulgaribus officiis, ad consilij & regiminis officium transeunt, & in marchado corpore exerunt mentis vires, eo magis sapientiae apti negotijs, quo ab appetitu sensuum minus grauantur, & in exercitijs corporis minus possunt. Quorum consilia, arma sunt, & hasta iuuenum. Tyranni vero, Caligula, Nero, Maximinus, qui bonos semper metuunt, Senatus auctoritate contempta, eruditione, & prudentia excellentes viros, Patritios, & Senatores occiderunt, ut turpitudinum suarum censoribus sublati, Reipub. licentius supprimerent.

Sed & alia mixtura, aliam Reipub. formam parit, dum nobiles & optimates cum populo coniuncti, vrbes & ciuitates gubernant. Et sic Senatus populiq; potestas aequalis existit & tam senatus consulta quam plebiscita ad publicam tranquillitatem lata, seruantur.

Atq; istae quidem diuersae imperiorum formae, ex urbium & ciuiliū societatum coetu, inspirante Deo, prodierunt. Cum enim homo ad societatem & communem vitam, ob varias necessitates suas, quasi impellatur: Deus, congregationum, in quibus verum colitur numen, amans, omnibus saeculis prudentia & virtute illustres excitauit, qui humanos coetus legum & religionis officio, in concordia retinendo, verum bonum in congregationes & familias infunderent. Imò, has diuersorum imperiorum formas, ipsi naturae & dispositioni humanae ab origine impressit: quod manifestum erit, si membra omnia exploremus, ex quibus perfectum Reipub. corpus consistit.

Plato, sex hominum genera, ad urbis perfectionem necessaria commemorat, Agricolas, Opifices, Milites, Mercatores, Iudices, & rerum sacrarum ministros. Haec autem Reip. membra, interioribus animi facultatibus accurata harmonia, respondent. Ratio, sincere iudicando, cuncta dirigit, & iudicis munere, in domestica hominis reipub. fungitur. Voluntas, homini bene cupit, & quasi militari praesidio eam communit, omnesq; ab eam iniuriis propulsat. Mercatores, hominum genus auarum, quaestui operam nauas, necessaria communitati procurat, quibus promde agricolas atq; opifices coniungimus, hi cupiditatibus & appetitionibus sensuum respondent. Mens deniq; cunctis animi facultatibus, velut regina & domina praest, quam Religioni tribuimus. Quae merito sal & anima urbium, & ciuiliū societatum dicitur, quia in omni Rep. primum est, rerum diuinarum curatio: Quarum obseruantia naturae instinctu, humanos animos occupauit. Nulla enim natio, siue graeca, siue latina, siue culta, siue ue barbara, vnquam inuenta est, quae vllam Reipub. formam, sine alicuius numinis & Religionis cultu instituit. & quae non firmiter sibi persuasit, Religionis suae cultum a Deo aliquo proficisci. Nulla, inquit Cicero, gens est tam fera, nulla tam immanis, cuius mentem non imbuerit deorum colendorum opinio. Omnes enim, ut idem actione v. in Verrem inquit, religione mouentur, & deos patrios, quos a maioribus acceperunt, colendos diligenter, & retinendos arbitrantur. Numa Pompilius, per Religionem, ferocem populum Romanum compescuit. Apud Lacedaemonios Licurgus, leges suas auctoritate muniuit, cum ab Apolline Delphico eas profectas, diulgaret. Minos, Cretenfis suas a Ioue, Zeleucus, Locrensis suas a Minerva traditas. Mahometes Alcorani precepta per Gabrielem Archangelum coelitus delata, Turcis persuasit. Aristoteles lib. Polyticorum 7. cap. 8. haec urbis necessaria recenset, Alimenta, artes, arma, ad publicos & priuatos vsus pecuniam, & quod ad Deorum cultum pertinet, quod sacerdotium, sacrificiumq; vocatur. Plutarchus aduersus Colotem scribit: Si terras omnes peragres, inuenire poteris urbem, muris, literis, regibus, domibus, opibus, numismate carentem, sed, quae precibus, quae iureiurando non vtatur, quae non bonorum causa sacrificet, quae non sacris mala auertere nitatur, nemo vidit. Apud Aegyptios Regis Magni, Magnificientis, Magniq; sacerdotis personam vnus sustinebat, nec licebat cuiquam sine sacerdotio & religione imperare. Noe cum domesticis suis ex mandato Domini, ad propagationem generis humani, & ad omnem plantandam instituendamq; Rempu. progrediens, a Religione, & cultu diuino, tanti operis sumpsit initium, statim enim aedificato altari, holocausta Deo offert. Ita & ad primas Christianorum ciuiles congregationes stabiliendas, Altaria eriguntur, & vel Metropolitanae, vel Cathedrales constituuntur Ecclesiasticae Cathedrae, ex quibus per Religionem, Politiae stabilimentum, hoc est veram iustitiam, primariae vrbes percipiunt. Per quas deinde vicinae provinciae perpetuo vnionis & successione nexu, per Religionis cultum, in veneratione vnus numinis confirmatae, quasi in Dei ciuitatem eleuantur, dum formam, spiritum, verum bonum, & vnitatis doctrinam ab vno fonte, per pacis & vnitatis alueum hauriunt.

Atque